

וַיִּכַּחַ? הָרֹאשׁ שֶׁמִּתְכַּוֵּן לְמִטָּה.
וְעַם כָּל זֶה, מִי מִנְהִיג אֶת הַזָּנָב
וּמִי מִסְעִיפוֹ לְמִסְעָיו? זֶה הָרֹאשׁ.
אֲפֹרָה עַל גֵּב שֶׁהוּא כְּפֹנֵף לְעֶפֶר,
הוּא מִנְהִיג אֶת מִסְעָיו. בְּגִלְלֵי זֶה,
קוֹלָהּ כְּנֹחַשׁ יִלְךְ.

וְעַכְשָׁיו, שְׂאֵר הָעַמִּים שֶׁהֵם
אֲחוּזִים בְּזָנָב, עוֹלִים לְמַעְלָה,
וְשׁוֹלְטִים וּמְכִים, וְהָרֹאשׁ כְּפֹנֵף
לְעֶפֶר, כְּמוֹ שְׂנֵאָמֵר (עֲמוּס ה) נְפִלָה
לֹא תוֹסִיף קוֹם וְגו'. וְעַם כָּל זֶה,
הָרֹאשׁ הַזֶּה מִנְהִיג אֶת הַזָּנָב
וְשׁוֹמֵר (וּמְסִיעֵ) אוֹתוֹ, כְּמוֹ שְׂנֵאָמֵר
(שִׁיר הַשִּׁירִים א) שְׂמַנִּי נִטְרָה אֶת
הַכְּרָמִים. אֲלֵה עַמִּים עוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, שֶׁהֵם הַזָּנָב. בָּא
רַבִּי יְהוּדָה, וְנִשְׁקַי יָדָיו וְאָמַר,
אֲלֵמָלָא לֹא שְׂאֵלְתִי דְבַר בְּעוֹלָם,
אֲלֵא שְׂשֵׁאלְתִי זֶה וְהִרְוַחְתִּי אוֹתוֹ
- דִּי לִי, שְׂעַכְשׁוֹ יִדְעָתִי עַמִּים
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת וְשִׁלְטוֹנִים
אִיךְ מְנַהֵג. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, שְׂעַלֵּיהֶם כְּתוּב (תְּהִלִּים קל"ה)
כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה וְגו'.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה זֶה
לְסַגְלָתוֹ? אָמַר לוֹ, שְׁלִשְׁתֵּי הָאֲבוֹת
הִלְלוּ נִקְרְאוּ סְגָלָה, בֵּין לְמַעְלָה
בֵּין לְמַטָּה, כְּמוֹ זֶה פְּהִינִים לוֹיִם
וְיִשְׂרָאֵלִים, וְהַכֹּל אֶחָד. וְאֵלֵה
סְגָלָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְמַעְלָה וְסַגְלָתוֹ לְמַטָּה, וְזֶהוּ
שְׂפָתוֹב (שְׁמוֹת יט) וְהֵייתֶם לִי סְגָלָה
מִכָּל הָעַמִּים.

וְנִסְעֵ אֵהָל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלוֹיִם
וְגו'. אַחֲרַי כֶּף מַה כְּתוּב? [וְנִסְעֵ]
דְּגַל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְצַבְאָתָם יָמָה.
הֵינּוּ שְׂכִינָה שְׂרוּיָה בְּמַעְרָב,
וּפְרָשׁוּהָ. כְּתוּב (בְּרַאשִׁית־מח) וַיִּבְרַכְכֶם
בַּיּוֹם הַהוּא לְאִמּוֹר כֶּף יִבְרַךְ
יִשְׂרָאֵל לְאִמּוֹר וְגו', וַיִּשֶׂם אֶת
אֶפְרַיִם וְגו'. כֶּף יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל,
יִשְׂרָאֵל סָבָא. מַה מְשַׁמֵּעֵנוּ?

אֲרָא כֶּף יִתְבָּרַךְ יִשְׂרָאֵל לֹא כְּתוּב,
אוֹ כֶּף יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל. מַה זֶה יִבְרַךְ

מְדַבֵּר לִי לְזָנָב, וּמֵאֵן נָטִיל לִי לְמִטְלָנוּי.
הַאִי רִישָׁא. אֲפֹרָה עַל גֵּב דְּאִיהוּ כְּפִיף לְעַפְרָא,
הוּא מְדַבֵּר לְמִטְלָנוּי, בְּגִין דָּא קוֹלָהּ כְּנֹחַשׁ
יִלְךְ.

וְהִשְׁתָּא שְׂאֵר עַמִּין דְּאִינוּן אֲחִידָן בְּזָנָב,
סְלָקִין לְעֵילָא, וְשִׁלְטִין וּמַחֲזִיין,
וְרִישָׁא כְּפִיף לְעַפְרָא, כְּמָה דְּאֵת אָמֵר (עֲמוּס ה)
נְפִלָה לֹא תוֹסִיף קוֹם וְגו'. וְעַם כָּל זֶה, הַאִי
רִישָׁא מְדַבֵּר לְזָנָב וְנָטִיר (ס"א וְנָטִיל) לִי, כְּמָה
דְּאֵת אָמֵר (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שְׂמַנִּי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים,
אֲלִין עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת,
דְּאִינוּן זָנָב. אֲתָא רַבִּי יְהוּדָה וְנִשְׁקַי יָדָיו,
אָמַר אֲלֵמָלָא לֹא שְׂאֵילְנָא מְלָה בְּעַלְמָא, אֲלֵא
דְּשְׂאֵילְנָא דָּא וְרוּוַחְנָא לִי, דִּי לִי. דְּהִשְׁתָּא
יִדְעָנָא עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת,
וְשִׁלְטָנוּתָא דְּלֵהוּן אִיךְ מְתַדְבֵּר. זְכָאָה
חֻלְקִיהוּן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּעַלֵּיהוּ כְּתִיב, (תְּהִלִּים קל"ה)
כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה וְגו'.

אָמַר לִי רַבִּי אֶלְעָזָר, מַהוּ לְסַגְלָתוֹ. אָמַר
לִי, תִּלְתֵּי אֲבָהֵן אֲלִין אֲקָרוּן סְגוּלָה,
בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא, כְּגוֹוְנָא דָּא כְּהִנִּים לוֹיִים
וְיִשְׂרָאֵלִים, וְכֹלָא חַד. וְאֲלִין סְגוּלָתוֹ שֶׁל
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא, וְסַגְלָתוֹ לְתַתָּא, וְדָא
הוּא דְּכְתִיב (שְׁמוֹת יט) וְהֵייתֶם לִי סְגוּלָה מִכָּל
הָעַמִּים.

וְנִסְעֵ אֵהָל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלוֹיִם וְגו'. (בְּמַדְבָּר ב)
לְבַתֵּר מַה כְּתִיב, וְנִסְעֵ דְגַל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם
לְצַבְאָתָם יָמָה. הֵינּוּ שְׂכִינָה שְׂרוּיָה בְּמַעְרָב,
וְאוּקְמוּהָ. כְּתִיב (בְּרַאשִׁית־מח) וַיִּבְרַכְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא
לְאִמּוֹר כֶּף יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לְאִמּוֹר וְגו'. וַיִּשֶׂם אֶת
אֶפְרַיִם וְגו'. כֶּף יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא.
מֵאִי קָא מְשַׁמֵּעֵ לָן.

אֲרָא כֶּף יִתְבָּרַךְ יִשְׂרָאֵל לֹא כְּתִיב, אוֹ כֶּף יִבְרַךְ